

БРОЙ 2, 2010

Център Амалипе

Информационен бюлетин

www.amalipe.com

В броя:

- ☉ Кхере (у дома):
 - ✓ Семинар за участието на местните общности в усвояване на европейските фондове на местно ниво
 - ✓ Международна среща във връзка със стартирането на проект за ранните бракове
 - ✓ Информационна среща за отговорното родителство в село Водолей
 - ✓ Представители от център Амалипе участваха в среща с депутати от британския парламент
- ☉ Наблюдател:
 - ✓ Биг Брадър не е за деца
 - ✓ Промени в ЦОИДУЕМ
 - ✓ Промени в закона за социалното осигуряване
 - ✓ Комисар Хамерберг призовава българските власти към повече усилия за защита на правата на децата и малцинствата
 - ✓ Протест на ромски деца срещу глобите в закона за здравно осигуряване
- ☉ Училище:
 - ✓ Конкурс за подпомагане на училища за преодоляване на отпадането на ромските ученици
 - ✓ Нови публикации на център Амалипе
 - ✓ Работна среща на експерти от регионалните инспекторати по образование
 - ✓ Децата от СОУ „Неофит Рилски“ в Долна Бяна празнуват заедно
- ☉ Ромско здраве:
 - ✓ Международна среща на ромската здравна стипендиантска програма
 - ✓ Здравен анализ
- ☉ Шарена черга:
 - ✓ Петльовден
 - ✓ Тодоровден

СЕМИНАР ЗА УЧАСТИЕТО НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ В УСВОЯВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ НА МЕСТНО НИВО

Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“ организира семинар по Програма за развитие на селските райони и Оперативна програма „Регионално развитие“, който се проведе на 26 и 27 февруари в хотел „Лесопарка“ в гр. Лясковец.

На срещата бяха поканени експерти от Министерство на регионалното развитие и благоустройство и Министерство на земеделието и храните, които в ролята на лектори запознаха участниците с актуални конкурси за финансиране на общински стратегии за местно развитие. Акцент бе поставен върху изготвянето на стратегии, както и върху най-често допусканите грешки от местните общности.

В семинара участие взеха представители на местната власт от Бяла, Полски Тръмбеш, Попово, Стражица и Лясковец. Те дискутираха възможностите за активно включване на гражданските организации и на уязвимите групи (в частност ромите) в подготовката и изпълнението на проекти към Европейските фондове, както и възможности и механизми за институционализиране на гражданското участие.

Център „Амалипе“ представи презентация-анализ на Стратегията за развитие на всяка от общините - участници в семинара.

ИНФОРМАЦИОННА СРЕЩА ЗА ОТГОВОРНОТО РОДИТЕЛСТВО В СЕЛО ВОДОЛЕЙ

На 22 февруари SOS-детски селища, съвместно с Център Амалипе, проведе информационна среща с директора и учители от ОУ „Хр. Смирненски“ в село Водолей, целта на която бе представянето на Проект „Инициатива за отговорно родителство“. Той се реализира от SOS-детски селища в партньорство с Община Велико Търново и има за цел да допринесе за повишаване на капацитета на гражданското общество в България в предоставянето и развитието на социални услуги за деца. Във връзка с това Център Амалипе сътрудничи при осъществяването на контакти с училището, както и с местната ромска общност. Подобна среща бе проведена и с майки от село Шереметя, които попадат в целевата група на проекта.

МЕЖДУНАРОДНА СРЕЩА ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СТАРТИРАНЕТО НА ПРОЕКТ ЗА РАННИТЕ БРАКОВЕ

НАБЛЮДАТЕЛ

От 13 до 15 февруари 2010, Център Амалипе организира работна среща на партньорите и семинар за сформирание на Съвет за подкрепа по проект „Превенция на ранните бракове“, финансиран от Европейската Комисия по Програма ДАФНЕ III 2007-2013 (Договор № JLS/2008/DAP3/AG/1298-30-CE-03124780080).

На 13 февруари Център АМАЛИПЕ, посрещна в старата столица представителите на партньорските организации по проекта. Лига Про Европа, една от най-старите неправителствена организация в Румъния бе представена от г-жа Смаранда Енаке, /бивш посланик на Румъния във Финландия и кандидат за депутат на парламентарните избори през 2004 година/, Юдит Качо и Каталин Сикзай.

Партньорите от Гърция, АРСИС - Асоциация за социална подкрепа на младежта, най-активната гръцка неправителствена организация работеща по въпросите на младежта, бяха представявани от г-ца Анастасия Арапиду.

Първият работен ден мина в дискутиране на организационни въпроси, обсъждане на методологията на предвидените дейности, изготвяне на детайлен график и план на действие за конкретните дейности по проекта. На 14 февруари започна втората част на семинара целяща сформирание на комитет за подкрепа с участието на международните представители и български институции, ромски активисти, неправителствени организации и др. Той включва представителя на националната агенция за защита правата на детето – Румъния, Лиλιана Турлиу; Федерация на гръцки ромски фондации от северна Гърция, Панайотис Сабани; Държавна агенция за закрила на детето – Калин Каменов, заместник-председател, Министерство на образованието, науката и младежта – Лиляна Стефанова, Министерство на труда и социалната политика – Ани Евгениева, Георги Кръстев, заместник председател на НССЕДВ, прокурор Павлина Николова от ВКП, Станимира Хаджимитова от „Джендър проект - България“, представители на ромски неправителствени организации и ромски активисти.

ПРЕДСТАВИТЕЛИ ОТ ЦЕНТЪР АМАЛИПЕ УЧАСТВАХА В СРЕЩА С ДЕПУТАТИ ОТ БРИТАНСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Представители на Център Амалипе участваха в среща с депутати от британския парламент на 08.02.2010 г. Целта на посещението на британската делегация в България бе създаването на неформална група в българския парламент за противодействие на трафика на хора, установяване на добро сътрудничество с полицията и с неправителствените организации, за да се намерят съответните решения за борба с трафика на хора. Британската делегация е водена от Антъни Стийн, депутат в Камарата на общините на британския парламент и председател на общопартийната

парламентарна комисия по трафик на хора. В нея участва и баронеса Елизабет Бътлър-Слос, член на Камарата на лордовете в британския парламент.

По желание на британската делегация беше организирана специална среща с представители на ромски организации – Център Амалипе, Асоциация Интегро, Свят без граници и др., с които бяха обсъдени причините ромските деца да стават жертва на трафик. Теодора Крумова обърна внимание, че говорейки за ромски деца, жертва на трафик, трябва да се има предвид, че често те стават жертва на престъпления по същите причини, както всички останали деца и да се говори само за ромски деца, просещи в страните от Западна Европа е по-скоро мит отколкото реалност. В подкрепа на думите си тя посочи, че по-голямата част от децата, настанени в Кризисния център в с. Балван за деца, върнати от чужбина, жертва на трафик не са ромски деца. В същото време, говорейки специфично за ромските деца, жертва на трафик, непременно трябва да се отчетат груповите специфики при работа с тях, защото често те предопределят различни причини, водещи до съществуването на този проблем. Теодора Крумова посочи като един от проблемите, свързани с тези деца, липсата на адекватна програма за реализацията на тези младежи в обществото след напускането на кризисните центрове, в които настаняването е временно – в рамките на шест месеца. Теодора Крумова подчерта още, че особено уязвими са децата в институциите, които не рядко са подложени на сексуално насилие още по време на пребиваването си в домовете за деца, лишени от родителска грижа. Срещата на британската делегация ще продължи с посещение в кв. Факултета.

ИНФОРМАЦИОННА СРЕЩА ЗА ОТГОВОРНОТО РОДИТЕЛСТВО В СЕЛО ВОДОЛЕЙ

Продължава от стр. 1

Проектът цели да развие модел на социална услуга за деца и семейства в риск, насочена към превенция на изоставянето на деца в специализирани институции. Развитите по проекта социални услуги ще прилагат мултидисциплинарен и мултиинституционален подход при насочването на деца и семейства към съществуващите в общността социални услуги. Основна цел е да бъдат подкрепени и насърчени родителите на деца с увреждания в техните усилия да интегрират своите деца в общността, в детските и учебни заведения, в извънкласните форми и клубове за деца. Проектът ще работи за подобряване на семейната среда и повишаване капацитета на родителите с цел да се намали риска за децата с асоциално и рисково поведение, като се намали агресията в общността, справяне с кризите през юношеството, включване на родителите в превенцията на болести, свързани с нездравословен начин на живот. Подкрепата на родителите и повишаването на техния капацитет ще допринесат за намаляване на социалното и икономическо неравенство в общността. Проектът е насочен към деца на територията на Община Велико Търново в риск от изоставяне, със специални образователни потребности или с увреждания; в риск от отпадане от училище, с асоциално и рисково поведение, както и към родители на територията на Община Велико Търново, срещащи затруднение в отглеждането на децата, родители на деца с увреждания, в риск от отпадане от училище, с асоциално и рисково поведение. Реализирането на проект „Инициатива за отговорно родителство” на територията на Община Велико Търново ще допринесе за подобряване качеството на живот на децата в Общината, като условие за свободното им и пълноценно личностно развитие.

БИГ БРАДЪР НЕ Е ЗА ДЕЦА!

130 неправителствени организации от цялата страна подготвят протест срещу участието на деца в телевизионното реалити шоуто “Биг Брадър Фемили”. Организациите изразяват своето несъгласие с намерението на продуцентите в нарочна декларация, адресирана до председателя на Народното събрание, парламентарната комисия по образование, министър-председателя Бойко Борисов и Държавната агенция за закрила на детето.

Кампанията е инициатирана от Национална мрежа за децата, член на която е и Център Амалипе. От психологическа гледна точка три месеца престой на дете, което е под постоянно 24-часово наблюдение не само на камерите, но и на милиони зрители, е абсолютно нежелателно, заяви Деян Колев на специална пресконференция, организирана на 16 февруари. Това лишава детето от лично пространство и възможност да изразява себе си, тъй като поставянето в такъв формат е поставяне в извънредна ситуация, и то за толкова дълъг период. Личността на детето се формира чрез неговите социални контакти, а през времето, когато децата ще бъдат в къщата на “Биг Брадър”, тези контакти липсват, категоричен бе той.

Деян Колев посочи още, че включването на деца в “Биг Брадър” нарушава чл. 32 от Конституцията на Република България, според който личният живот на гражданите е неприкосновен, както и чл. 16 от Конвенцията на ООН за правата на детето. В него се посочва, че никое дете не трябва да бъде подлагано на произволна намеса в неговия личен живот и семейство. Освен това, всички деца до 16-годишна възраст задължително трябва да посещават училище, а през тези три месеца на реалити формата те ще бъдат изолирани от учебния процес. Според него, ако се следват разпоредбите в Закона за народната просвета, трябва да бъдат санкционирани и техните родители.

Изолирането на едно дете, макар и само за три месеца, може да доведе до сериозни последствия в психологическото му развитие. Като пример Деян Колев посочи подобно телевизионно предаване, излъчено в САЩ. В него са участвали група тийнейджъри, които са изолирани от външния свят и родителите си за две седмици. Целта е била да се провери какво е влиянието на цивилизацията върху тях. Този експеримент е довел до редица психологически проблеми сред участниците и за това никога не е повторен.

КОНКУРС ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА УЧИЛИЩА ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ОТПАДАНЕТО НА РОМСКИТЕ УЧЕНИЦИ

Във връзка със стартирането на съвместната тригодишна програма на Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“ и Фондация „Америка за България“, насочена към намаляване на отпадането на ромските ученици от училище, Център Амалипе обявява конкурс за пилотни училища, които да бъдат включени в дейностите по нея.

Програмата предвижда участието на 2 типа училища - базови и пилотни. Базовите училища са училища, които са натрупали опит и успехи в усилията за привличане и задържане на ромските деца в училище: в рамките на програмата за въвеждане на СИП „Ромски фолклор“ и други програми. Те ще подкрепят нови / пилотни училища в разработването и изпълнението на училищни програми за превенция на отпадането. Всяко базово училище ще работи с две пилотни, въз основа на своите добри практики, с цел намаляване на отпадането на ромските ученици от училище и същевременно повишаване процента на завършващите горен курс на обучение ученици. През първата година на програмата като пилотни могат да се включат училища от областите Видин, Враца, Монтана, Добрич, Силистра, Шумен, Бургас, Пловдив, София - област и Търговище, от където са и първият кръг базови училища. Междувременно Център Амалипе ще работи и с училища в другите области за включването им в програмата през следващата година.

Основните критерии за включване на едно училище в проекта като пилотно са наличието на затруднения при задържането на ромски деца и неучастие на техните родители в училищния живот. За превенция на отпадането на учениците пилотните училища ще получат методическа помощ от педагогически екип, съставен от национално признати експерти в образованието на ромските деца, както и подкрепа от страна на базовите училища, които ще обменят добри практики.

Целта на програмата е подпомагане на училищата в усилията им за задържане на ромските ученици в училище, затова важна предпоставка за участие им като пилотни в тази програма е заявено желание и мотивация от тяхна страна за справяне със посочените затруднения.

За да кандидатства едно училище, то трябва да изпрати попълнен формуляр, заедно с писмо за заявка на интерес (свободен текст), подписано от директора на съответното училище на адрес гр. Велико Търново 5000, п.к. 113, както и на и-мейл center_amalipe@yahoo.com в срок до 10.03.2010 г.

УЧЕНИЦИ ПРОДЪЛЖАВАТ ТРАДИЦИЯТА НА ТОДОРОВДЕН

Тодоровден се отбелязва винаги в първата събота на Великденските пости. Известен е и с имената Тодорова събота, Конски Великден, Тудорица. Датата на честването му, както и тази на Великден, се определя по лунния календар. Почитането на християнският светец Тодор от българите исторически е засвидетелствано още през ранното средновековие, обединявайки култа

към Светите Великомъченици Теодор Стратилат и Теодор Тирон. В иконографията светецът е представен като ездач на бял кон и змеборец. Най-интересният обичай за празника е надбягването с коне - кушията, в която участва цялото село. Мъжете се обличат с нови ризи, почитват конете, накичват ги и ги извеждат за надбягването. Победителите ги награждават - конят получава юзда, а стопанинът му - риза или кърпа. Спечелилият надбягването обикаля с коня си всички домове, за да честити празника.

В село Голямо Ново, община Търговище, живеят няколко семейства джамбази. В тази ромска група до днес се съхраняват обичаите и традициите, свързани с отглеждането и търговията с коне.

Продължава на стр. 7

НОВИ ПУБЛИКАЦИИ НА ЦЕНТЪР АМАЛИПЕ

На уеб-страницата на Център „Амалипе“ (в секция „Публикации“) могат да бъдат намерени последните публикации на организацията в сферата на образованието: „Отпадащите ученици в България“ и „Изграждане на алтернатива: успешни модели за повишаване на качеството на образование в малките населени места“

Статията „Отпадащите ученици в България“ е концептуален документ (concept paper), изготвен от Деян Колев и Боян Захариев. Документът прави преглед на текущото състояние на отпадането от училище и предлага някои възможни мерки за намаляване на риска от отпадане и за реинтеграция на отпадналите ученици в образованието. Специален фокус е поставен върху анализа на основните причини за отпадането в ромска общност и идеи за преодоляването на този проблем. Авторите се надяват, че материалът ще послужи за концептуална основа за нови анализи, каквито несъмнено са необходими предвид необичайно рязкото намаляване на коефициентите на записване в основното училище през последната учебна година. Документът е добра основа за създаването на една нова политика за равен достъп до училищно образование в България, от каквато има нарастваща и все по-спешна нужда.

продължава на с. 4

РАБОТНА СРЕЩА НА ЕКСПЕРТИ ОТ РЕГИОНАЛНИТЕ ИНСПЕКТОРАТИ ПО ОБРАЗОВАНИЕ

На 4,5 и 6 февруари Център „Амалипе“ проведе работна среща на експерти от регионалните инспекторати по образование във връзка с намаляване на отпадането на ромските ученици. Срещата се състоя по повод на стартирането на съвместна тригодишна програма на Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“ и Фондация „Америка за България“, насочена към намаляване на отпадането на ромските ученици от училище. Проектът ще включи т.нар. „базови училища“, с доказани ефективни мерки срещу отпадането на ромчета от образователната система. Към всяко базово училище ще бъдат прикрепени две училища, в които съществува в голяма степен проблемът с отпадането. Идеята е да бъдат пренесени добрите практики от базовите в т.нар. „пилотни“ училища с цел - превенция на отпадането и задържане на децата в училище.

За определяне на възможните пилотни училища в хотел „Лесопарка“, град Лясковец се срещнаха експерти от регионалните инспекторати по образование от цялата страна. Бяха обсъдени проблемите с интеграцията и задържането на ромските деца в училище, причините за отпадане, както и алтернативите за прекъсване на това явление. На семинара бяха дискутирани и приносът от въвеждането на СИП „Фолклор на етносите- ромски фолклор“, добрите практики, които е донесъл след себе си, както и нещата, които трябва да се подобрят, за да бъде той още по-ефективен във всички училища.

**МЕЖДУНАРОДНА СРЕЩА НА
РОМСКАТА ЗДРАВНА
СТУДЕНТСКА СТИПЕНДИАНТСКА
ПРОГРАМА**

Програмата за подкрепа на роми – студенти в медицинските университети и колежи, която до този момент се реализира в Румъния и България, дава реален шанс за формирането на нова генерация от високо квалифицирани ромски medici, ангажирани с каузата на ромската здравна интеграция. Успехът на програмата до този момент е безспорен и се дължи на обвързването на получаваната от студентите стипендия с участието им в специален курс по застъпничество в сферата на ромската интеграция и взаимодействието с ментори, подпомагащи академичните им постижения. От 2010 г. програмата ще се разшири в Сърбия и Македония.

Това са част от изводите от проведлата се в Будапеща на 17 и 18 февруари среща на партньорските организации, участващи в изпълнението на Ромската здравна студентска стипендиантска програма. Срещата бе организирана от Институт „Отворено общество“ – Будапеща (Ромска здравна програма) и Ромския образователен фонд. България бе представена от Институт „Отворено общество“ (координатор на програмата), ПроМедия (изпълнител на медийния компонент), Сдружение „Разнообразни и равни“ (реализиращо компонент „Менторство“) и Център „Амалипе“ (провеждащ компонент „Курс по застъпничество“). Участваха също така организации, изпълняващи програмата в Румъния, както и бъдещите изпълнители в Сърбия и Македония.

Два дни участниците дискутираха опита от досегашната реализация на различните компоненти на програмата, нейните силни и слаби страни, както и направените изводи. Оказа се, че и в двете държави (Румъния и България) голяма част от студентите първоначално са имали проблем със своята ромска идентичност или поне с нейното признаване – поради страх от дискриминация от страна на състуденти и преподаватели. Ключово за првеодоляването на този страх е било участието им в курса по застъпничество, който ги е запознал с ромската история и култура, помогнал е за формирането им като група и за ангажирането им с каузата на ромската интеграция. Даниел Радулеску от организацията „Састипен“ – Румъния разказа за проведените през 2008 и 2009 г. застъпнически лагери и за настъпилата промяна сред студентите по посока осъзнаването на тяхната ромска идентичност. Деян Колев от Център „Амалипе“ подчерта, че застъпническият лагер в България е превърнал плахите студенти в активни и осъзнали отговорността си ромски застъпници и демонстрира това като представи кратък филм за обучението, изготвен съвместно със студентите.

Активното взаимодействие на ромските студенти с техните ментори (преподаватели от съответните университети или общопрактикуващи лекари) е довело до високи академични достижения от страна на студентите, като част от ромските румънски студенти вече са направили свои теоретични публикации в международни научни списания, а двама от тях са получили престижната европейска стипендия „Еразъм“.

Участниците направиха изводи за необходимостта от още по-сериозно обвързване на различните компоненти от програмата: стипендия, участие в курс по застъпничество и последващи застъпнически дейности, взаимодействие с менторите за постигане на високи академични постижения. През 2010 г. ще бъдат организирани и кандидат-студенски курсове за ромски младежи, желаещи да кандидатстват в медицинските университети и колежи. Срещата приключи с дискусия за устойчивостта на програмата и дебати как тя може да бъде продължена със средства от структурните фондове и националните бюджети на съответните държави.

**ПРОБЛЕМИ НА ЗДРАВНАТА РЕФОРМА И
УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ В БЪЛГАРИЯ**

От 1 февруари 2010 год. влязоха в сила промените в чл.109 от Закона за здравното осигуряване и здравноосигурителните права на гражданите, които се осигуряват за своя сметка, се прекъсват, ако не са внесени повече от три дължими месечни вноски за период от 36 месеца. Периодът се брои до началото на месеца, предхождащ месеца, в който лицето потърси здравна помощ. Правата се възстановяват от датата на заплащане на всички дължими вноски. Проверка и допълнителни подробности могат да бъдат намерени на страницата на НАП – www.nap.bg. При стария, по-либерален режим извън здравноосигурителната система за 2009 г бяха около 1 млн. души След въвеждането на новите правила по официални данни от началото на 2010 г. приблизително нови 380 хиляди български граждани останаха здравно неосигурени. Само за изминалия месец февруари в резултат на тази промяна около 60 000 български граждани са посетили офисите на НАП, за да възстановят правата си. Тази цифра обаче е много относителна, защото постоянно се променя. Безработните и редовните студенти над 26- годишна възраст, които се осигуряват за здраве, ще подават декларации до 30 юни 2010 година. От януари 2010 г. месечната здравноосигурителна вноска за трайно безработни е не по-малко от 16.80 лв., които се внасят до 10-то число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят.

Само за област Велико Търново над 40 000 души са с нередовни осигуровки за месец февруари 2010 г. По данни на Регионалната дирекция за социално подпомагане болниците в региона не използват пълноценно средствата от фонда за лечение на социално слаби и здравнонеосигурени и причината за това се крие във формално стриктните критерии на Постановление 17 на МС от 31.01.2007г., което явно трябва да бъде прецизирано и актуализирано. Неусвоените от фонда за 2009 година средства в размер на 314 000 лева са приблизително необходимия годишен бюджет на една малка регионална болница.

Продължавайки темата за здравното осигуряване, важно е да отбележим промяната в закона за социалните помощи. Както бе споменато вече в предходния брой, тези български граждани, които са реално безработни, но не са придобили все още право на месечни социални помощи, следва да заплащат самостоятелно здравноосигурителните си вноски. Ако не сторят това, те подлежат на административна санкция – глоба в размер до 3000 лева. Промяната в закона за социалните помощи връща положението, при което правото на социални помощи не е ограничено по времеви критерий, а само от обективната нужда да бъде получавана социална подкрепа от държавата. Промените вече са гласувани и ще влязат в сила от 2011 година. Според социалния министър Тотю Младенов, за лицата, на които вече са спрени социалните помощи поради изтичане на 12 месечният срок за социално подпомагане, ще бъде отделен нарочен ресурс, от който да бъдат покрити здравните им осигуровки и ще им бъдат предоставени целеви помощи за отопление при нужда. По данни от министерството на здравеопазването, броят на българските граждани с нарушен здравноосигурителен статус е над 1 милион души, процентът на роми сред тях обаче не е известен. Обсъжда се и вариант да бъде приложен диференциран подход в зависимост от това, дали здравнонеосигурените имат възможност да покриват здравните си вноски или не. Очаква се всички тези въпроси да бъдат уредени с промени в правилника за прилагане на закона за социално подпомагане, който в момента се подготвя от експерти в МТСП и следва да е готов до средата на месец март 2010г.

продължава на с. 5

**НОВИ ПУБЛИКАЦИИ НА ЦЕНТЪР
АМАЛИПЕ**

продължава от с. 3

Докладът „Изграждане на алтернатива: успешни модели за повишаване на качеството на образование в малките населени места“ с автор Теодора Крумова цели да направи преглед на различните извънучилищни и извънкласни практики, реализирани в малките населени места за стимулиране на образователната интеграция на ромските деца и повишаване на качеството на образование в тези училища като цяло. Нещо повече, този доклад се стреми да представи различните аспекти, които водят до формирането на един цялостен модел, реализиран в мултикултурна среда, който може да доведе до повишаване на мотивацията, преодоляване на отпадането от училище и формиране на една толерантна и стимулираща учебна среда.

ПРОДЪЛЖАВА ОБНОВЯВАНЕТО НА РАМКОВАТА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРАЦИЯ

НАБЛЮДАТЕЛ

ПРОМЕНИ В ЦЕНТЪРА ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА

На 15 февруари Министерство на труда и социалната политика изпрати до членовете на Съвета за интеграция на ромите, на Националния съвет за сътрудничество по етническите и демографските въпроси и на всички заинтересовани страни нов работен вариант за Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.). Изпратеният вариант съдържа голяма част от предложенията на широк спектър от ромски организации и независими експерти, отправяни на предходните етапи от опитите за актуализация на Програмата – през 2008 и 2009 г. Той се базира на проектите за Рамкова програма, изработени от ромските организации през януари 2009 и март 2009 г.

В Становище относно предложения работен вариант ЦМЕДТ „Амалипе“ изразява виждане, че предложеният текст ще бъде надеждна основа за изпълнение на цялостна успешна политика за интеграция на ромите. Организацията предлага допълнения към част V: „Изпълнение на интеграционната политика“. Становището изразява и несъгласие относно факта, че работният вариант е изготвен единствено от служителите в МТСП, без участието на експерти от ромските организации, макар да се базира основно на предложенията на ромските организации.

Процесът на обновяване на Рамковата програма за равнопоставено интегриране на ромите в българското общество започна през 2008 г. Първоначално той бе направляван от НССЕДВ. Център „Амалипе“ и десетки ромски организации се включиха активно в него. В началото на 2009 г. тогавашното ръководство на НССЕДВ изпрати процеса в „задънена улица“, като опита да политизира Програмата, да я превърне в инструмент в предизборната борба и да елиминира участието на ромските организации. След структурните промени в Министерски съвет от м. септември 2009 г. изготвянето на нова Рамкова програма бе делегирано на Националния координатор на Десетилетието на ромското включване (ситуиран в МТСП) и на Съвета за интеграция на ромите към МТСП.

Месец февруари донесе сериозни промени в Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. На 9 февруари Евелина Досева бе освободена от длъжността „изпълнителен директор“ на Центъра – само два месеца след като зае този пост. За временно изпълняващ длъжността бе назначен д-р Йосиф Нунев – експерт в МОМН, автор на изследвания в областта на образователната интеграция на ромските деца и активен участник в ромското движение през последното десетилетие. На 19 февруари Министерски съвет прие свое Постановление, с което нанесе промени в Постановлението за създаване на ЦОИДУЕМ и в неговия Устройствен правилник. Според нанесените промени Управителният съвет на Центъра ще бъде съставен от 10 човека, трима от които ще бъдат представители на НПО, работещи за образователна интеграция на малцинствата. Очаква се новият Управителен съвет да бъде назначен със заповед на Министъра на образованието в началото на м. март.

ПРОБЛЕМИ НА ЗДРАВНАТА РЕФОРМА И УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ В БЪЛГАРИЯ

продължава от стр. 4

Промени в провежданата политика по отношение на здравната реформа се наблюдават и по отношение на процеса на реструктуриране на болниците. Тези промени също се очаква да бъдат обявени до средата на март тази година. Категорично е заявено намерението доболничната помощ (включваща спешната и неотложната медицинска помощ) да бъде подкрепена от държавния бюджет - в бюджета са предвидени 30 млн. лв. за спешна помощ. По думите на здравния министър д-р Божидар Нанев, реформата цели болниците действително да работят като

болници, предлагащи комплексни здравни услуги. Той посочва, че спешните центрове в страната са 26 и има 197 филиала, към които ще се разкрият допълнителни кабинети, където има необходимост. Нанев посочи, че там, където малките болници са свили дейността си, ще има спешни кабинети, за да не остане човек без здравна помощ. В тази връзка 27 спешни кабинета започват работа през този месец. Те ще отворят врати в 14 области в страната. По този начин Министерство на здравеопазването ще осигури денонощен достъп до медицински грижи на хората от малките населени места, където лечебните заведения за болнична помощ ще сключат по-малко договори по клинични пътеки с НЗОК, т.е. където болниците се затварят и реструктурират. За момента спешни кабинети се разкриват в областите Велико Търново (общините Елена и Полски Тръмбеш), Видин (общ. Кула), Враца (общ. Бяла Слатина, Козлодуй), Габрово (общ. Дряново), Кърджали (общ. Ардино, Крумовград), Кюстендил (Бобов дол), Монтана (Берковица), Перник (Радомир, Брезник, Трън). Кабинети ще бъдат открити и в Плевен (общините Белене, Левски, Никопол, Червен бряг, Кнежа), Сливен (Котел), Смолян (Мадан, Рудозем), Стара Загора (Гълъбово, Чирпан), Хасково (Тополовград, Ивайловград, Любимец), Ямбол (Елхово). А през март ще се разбере и съдбата на болниците в тези градчетата. Най-вероятно 21 болници ще бъдат закрити и ще се превърнат в друга здравна структура. Такива са здравните заведения в Царево, Кула, Брезник, Радомир, Трън, Рудозем, Тополовград и др. Неясна е съдбата на единствената болница в община Ивайловград. От лечебното заведение са успели да подпишат договор с касата само по една клинична пътека - за лекуване на бронхопневмония. Директорите на общинските болници предупредиха, че ще организират протест, ако правителството не изпълни конкретни техни условия. Те представиха подписка на премиера с близо 28 000 подписа.

Продължава проблемът и с епидемията от морбили. Огнищата на болестта са в Сливен и Ямбол. Само в обл. Сливен за последните два месеца има 10 смъртни случаи и 900 хоспитализирани. Заразените **не са били имунизирани с години. Те са** предимно ромско население, от 4 хиляди до 4 200 души. Възрастовата граница е от ранна детска възраст до 20 години. Заради тези данни министърът на здравеопазването Божидар Нанев разпореди незабавното организиране на извънредна имунизационна кампания срещу морбили в Сливенско. Проведени са допълнителни имунизации в рисковите групи. Епидемията от морбили започна в късната пролет на 2009 година от Източна България, като от есента се засилва и обхваща и други области в страната. Към момента най-засегнати са Сливен, Пловдив, Разград, Ямбол и Бургас.

В област Велико Търново започнаха извънредните имунизации против морбили. РИОКОЗ Велико Търново ще имунизира 1000 деца с пропуски в имунизацията. Това са предимно ромски деца от Водолей, Майско, Константин, Беброво, Виноград. Във връзка с това кметовете по места са разкрили временни кабинети за ваксинация и ще бъдат имунизирани деца от 13 месеца до 20 годишна възраст

Най-тежко е положението на здравнонеосигурените бременни жени. Държавата поема разходите по раждането на неосигурените, но не и разходите по наблюдението на бременността и развитието на плода. Това предопределя априори високия риск от детска и майчина смъртност както и по голям брой деца родени с увреждания и аномалии сред здравнонеосигурените и необхванатите в женски консултации жени предимно от ромски произход. Спешната помощ може да реши еднократно възникнал несложен проблем, но не може да замести нуждата от специализирано акушеро-гинекологично наблюдение или болнично лечение при спешно възникнал спонтанен аборт с кръвотечение. По неофициални данни само здравнонеосигурените бременни в област Велико Търново са около 50 души и почти всички са от ромски произход. Водени от хуманни, професионални и морални принципи те се преглеждат безплатно при нужда от акушер-гинеколог, но това не решава техните проблеми, защото всички изследвания и манипулации трябва да се заплащат, а това най-често не е по техните възможности. Единствен възможен изход е това да се поеме от държавата като важна социална функция. Между бедността и безизходицата родилната практика в България търпи мощен натиск от двете страни и трябва спешно да се променя, да става по-гъвкава и хуманна - да може да посрещне и справедливите искания на просветени майки като тези, обединени в сайта estestveno.com, но и случаите на онези родилки под прага на бедността и/или от малцинствата, омъжвани в тинейджърска възраст, лишени от достъп до образование и информация.

**ПЕТЛЮВДЕН
(БАШНУВДЕН,
ИХТИМИЯ)**

На 2 февруари – Петлювден, Ангел и Илияна Радославови от Златарица заклаха петел за здравето на тримесечния си син Митко. Ихтимия, или Башнуден (Петлювден) се празнува от ромите - музиканти, които са особена, добре запазена група хорохане-рома. На този ден при семействата, в който има първороден син, се събира целият род. Според традицията, чужд човек трябва да заколи петел по изгрев слънце, а дядото слага точка кръв на челото на момчето, за да е

здраво и да расте силно. Главата на птицата се окачва на вратата, този ритуал напомня за предание, според което петелът е спасил циганския род. Вътрешностите му пък се заравят

Месото на петела се яде само на 2 февруари. Затова в къщи, където има повече момчета (т.е. където се колят повече петли) се устройват големи празненства или пък месото се раздава като дар на съседни и близки.

Особено тържествено се празнува Ихтимия при раждане на първо внуче през годината. Тогава целия петел се раздава в сурово състояние в махалата.

Въпреки, че Башнуден е празник на момчето, момичетата също са включени, макар и по-скромно – за тях се правят тиганчки или мекици, които също се раздават.

Празникът се свързва с няколко сходни легенди, според които по време на османското владичество еничарите започнали да избиват всички момчета и да поставят кървав знак на портите, от където са минали. Една ромка (Евтимия или Ихтимия) заклала петел и с него изпръскала вратата. Когато еничарите минали, те помислили, че вече са взели момчето от тази къща и така то било спасено. Както се вижда, легендата е точен аналог на българското предание за Петлювден, единствената разлика е, че тук главното действащо лице е ромка. (Впрочем и това не е задължително. Част от днешните музиканти смятат, че жената заклала петел е била българка и не отричат, че празнуването на Ихтимия при ромите е отглас и отражение на празнуването на Петлювден от българите.) Празникът Ихтимия е интересен и защото много ясно демонстрира един аспект на връзката между ромските и българските традиции – това, че понякога ромите съхраняват обичаи, които околните етноси вече са загубили. Очевидна е връзката в празнуването на българския Петлювден и на ромския Ихтимия - отбелязват се на един и същ ден (2.02.), легендите са почти едни и същи (има разлика само в етническата принадлежност на жената, заклала петела), почти един и същ е и празничният ритуал. Но в българска етническа среда Петлювден отдавна не се празнува, докато при ромите - музиканти той се отбелязва спонтанно и днес.

**ДЕЦАТА ОТ СОУ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ В ГРАД
ДОЛНА БАНЯ ПРАЗНУВАТ ЗАЕДНО**

Във връзка със стартиралата тригодишна програма на Център Амалипе и фондация Америка за България, насочена към превенция на отпадането на ромските ученици от училище, Център Амалипе обяви одобрените базови училища. Едно от тях е СОУ „Неофит Рилски“, град Долна Баня. В училището заедно се обучават 405 ученика - роми и българи. За да преодолее трудностите със слабата посещаемост и отпадането на ромските ученици, учителският колектив на СОУ „Неофит Рилски“ е предприел мерки за създаването на интересна за учениците учебна среда, в която успешно да се осъществява интеграция между представителите на различните етноси, обучавани в училището. Според колектива въвеждането на извънкласни и извънучилищни дейности има важно значение за пълноценното развитие на учениците, техните способности и интереси, както и за изграждането им като личности. За тази цел училището е сформирало няколко ученически клуба и кръжоци, чрез които учениците могат да опознаят в дълбочина етническите общности в училището. Водещата идея на тези занятия е, че за да има уважение между етносите в едно общество, то всеки трябва да обикне собствената си култура, както и да опознае тази на другите. За това в училище „Неофит Рилски“ съществуват няколко клуба за изучаване на празници и обичаи. Един от тях е клубът „...И на празниците сме заедно“, където учениците имат възможност, забавлявайки се, да представят своята култура и да се докоснат до традицията на другите. Децата от кръжока за изучаване на историята, бита, културата и занаятите на етносите в училището събират материали и сведения за празници в продължение на месеци и чрез възстановка представят красотата на празниците, отбелязвани от двата етноса - българи и роми.

За да съхрани семейните ценности у децата, както и да изгради стремеж към уют и хармония в дома, учителският колектив е сформирал клуб по готварство и ръкоделие "Добрата домакиня", където учениците изучават разнообразни кулинарни рецепти, изготвят сборник и правят първите си стъпки в забравените напоследък бродерия и гобленарство.

**УЧЕНИЦИ ПРОДЪЛЖАВАТ
ТРАДИЦИЯТА НА ТОДОРОВ ДЕН**

Продължава от стр. 3

Данаил Ярославов е ученик в осми клас в ОУ „Георги Сава Раковски“, което е включено в проекта на Център „Амалипе“ и Фондация „Америка за България“ за превенция на отпадането на ромски деца от образователната система. Данаил с голяма любов се грижи за своя кон Дорчо и го подготвя за ежегодните конни надбягвания (кушии), които се провеждат за Тодоров ден в селата, съседни на Голямо Ново. В състезанията той участва заедно със свой приятел, ездач, с когото поделят и спечелените на празника награди.

**ПРОТЕСТ НА РОМИ СРЕЩУ ГЛОБЕ
ЗАКОНА ЗА ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ**

НАБЛЮДАТЕЛ

Представители на ромски неправителствени организации от добричкия регион връчихме на 26 февруари протестно писмо на областния управител на Добрич Желязко Желязков – съобщиха за РИЦ/РИС Себастиан Романов, председател на сдружение Защита на правата на човека „Рома“ и др. местни активисти. Ромите негодуват срещу промените в Закона за здравно осигуряване

- Настояваме за отмяна на глобите при здравното осигуряване, – подчертава Себастиан Романов. – Какво значи забраната да пътуваме в чужбина, ако не сме платили здравните си осигуровки?! Значи да останем тук, по домовете си и да гладуваме, да мизеруваме. 90 на сто от ромите в района са безработни. Все за нас няма работа, като идеш в трудовата борса за обявено място, отговорът е все един: „Току що приеха човек на тази работа“

- Защо не дойдоха нашите депутати на срещата, нали знаят, че ги чакаме?! – недоумяват ромските активисти.

Ромите от добричкия район пътуват главно в Полша, препитават се с амбулантна търговия, спестяват и поддържат семействата си, като им изпращат редовно пари в България. Благодарение на работата си в чужбина, мнозина от тях успяват да си построят спретнати жилища, да ги обзаведат.

У нас само се говори за интеграция, споделят ромските представители, много е трудно да изтеглиш кредит, да намериш работа.

- Какво ще ни донесе това Десетилетие на ромското включване?! – пита Романов.- Ще ни помогне ли Националният съвет по етнически и демографски въпроси? Уж се смениха ръководителите, а нищо не се случва. Не може ли сега да се намесят, да ни помогнат, искаме да работим.

Въпросите на Себастиан Романов са въпроси на всички участници в срещата - допълват Арбен Халит, председател на „България за всички“, Есвендър Хюсмен от Обединен ромски съюз, Бедрие Менду, Юлиан Георгиев, Рисат Акиф и др.

**КОМИСАР ХАМЕРБЕРГ ПРИЗОВАВА
БЪЛГАРСКИТЕ ВЛАСТИ КЪМ ПОВЕЧЕ
УСИЛИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ПРАВАТА НА
ДЕЦАТА И МАЛЦИНСТВОТА**

„Защитата на малцинствата от дискриминация, расизъм и нетолерантност трябва да бъде повишена“, препоръчва комисар Томас Хамерберг в доклад за Съвета на Европа от 9 февруари. Той изразява мнение, че е необходима законодателна промяна, която да направи расистката мотивация отежняващо вината обстоятелство при всички престъпления. „Трябва да бъдат взети адекватни мерки, за да се предотвратят и наказват случаите на алиейско нарушение“, отбелязва Хамерберг в доклада за посещения си в България през ноември 2009 година. Комисарят защитава правата на човека призовава българските власти към повече усилия за защита на малцинствата и децата, препоръчва изменения в Конституцията за по-добра защита на правото на малцинствата да се сдружават и събират и за пълното присъединяване към стандартите на Съвета на Европа.

„Усилията в сферата на образованието, целящи интегриране на децата от малцинствата и децата с увреждания, трябва да бъдат продължени“, подчертава комисар Хамерберг, настоявайки властите да подобрят достъпа до информационни и здравни услуги за членовете на социално – икономически неравностойните малцинствени групи – особено за роми, етнически турци и помаци.

Сериозно безпокойство предизвиква ситуацията с ромите, които продължават да живеят под нормалния стандарт: „На ромите без дом трябва да бъдат предложени достойни алтернативни решения. Нещо повече – достъпът до адекватно жилище, образование и социални права остават проблематични и твърде често тези хора стават жертви на расистски мотивирана дискриминация и насилие. Властите трябва спешно да променят тази ситуация“ заявява Томас Хамерберг.

**ПРОМЕНИ В ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНОТО
ПОДПОМАГАНЕ**

Промените в закона за социално подпомагане, налагащи времево ограничение за получаване на социални помощи до 12 месеца, бяха атакувани пред Европейския комитет по социални права. Комитетът намери тези промени за нарушение на Европейската социална харта и в резултат на това българският парламент гласува промяна в закона за социално подпомагане, с която отмени ограничението за получаване на социални помощи.

Тази промяна, обаче, влиза в сила от 1 Януари 2011 година, като причината за това е, че в бюджета за настоящата година не са заложени достатъчно средства за социално осигуряване.

ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ“

Велико Търново 5000, бул. „България“ 24, п.к.113

Тел/Факс: (062) 600 – 224, center_amalipe@yahoo.com, <http://amalipe.com>